

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00

F: 01 369 59 01

E: gp.mk@gov.si

www.mk.gov.si

Številka: IPP 0070-1/2026/6
Ljubljana, 26. 1. 2026
EVA 2026-3340-0001
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Sklep o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22 in 57/25 – ZF) je Vlada Republike Slovenije na ... redni seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji SKLEP: Vlada Republike Slovenije je sprejela Sklep o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Barbara Kolenko Helbl generalna sekretarka Priloga: – Sklep o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji Sklep prejmejo: – ministrstva in vladne službe
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3. a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
– mag. Marko Rusjan, državni sekretar – Tjaša Pureber, generalna direktorica

– mag. Nataša Bucik, sekretarka		
3. b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratek povzetek gradiva:		
Z razglasitvijo 5. marca za nacionalni dan branja se krepi branje kot temeljna kulturna in civilizacijska vrednota v celotni družbi ter spodbujata bralna kultura in bralna pismenost. Z razglasitvijo nacionalnega dneva branja bo Vlada Republike Slovenije dodatno prispevala k uresničevanju Nacionalne strategije za razvoj bralne pismenosti 2019–2030 (sprejeta na seji Vlade Republike Slovenije 19. decembra 2019), katere cilj je doseči raven bralne pismenosti, ki bo vsakemu posamezniku omogočala optimalen razvoj sposobnosti za dejavno življenje in delo. Z vzpostavitvijo pogojev za učinkovit napredek na področju bralne pismenosti bo Republika Slovenija lažje dosegla gospodarski napredek, izvajala politiko trajnostnega razvoja in krepila socialno kohezijo. Bralna pismenost spodbuja in omogoča tudi osebni razvoj in socialno vključenost posameznika v skupnost. Poleg tega prispeva k hitrejšemu pridobivanju ali nadgrajevanju poklicnih kompetenc. Omogoča razumevanje informacij in posameznika opolnomoči za kritično razmišljanje. Razglasitev nacionalnega dneva branja simbolno, vsebinsko in trajnostno utrjuje pomen branja kot temeljne vrednote naše družbe ter poudarja branje kot temeljno človekovo pravico, pogoj za demokratično družbo, socialno vključenost in trajnostni razvoj. Z razglasitvijo nacionalnega dneva branja Republika Slovenija odgovarja tudi na zaskrbljujoče rezultate raziskav o upadu bralne pismenosti in bralnih navad – ne le pri otrocih in mladih, temveč tudi pri odraslih. 5. marca obeležujemo rojstvo dr. Mance Košir, intelektualke, publicistke, literarne ustvarjalke in ambasadorke branja, ki je s svojim življenjem in delom celostno utelešala pomen branja v sodobni družbi. Pri udejanjanju nacionalnega dneva branja bodo vsako leto sodelovali različni deležniki na področju bralne kulture in bralne pismenosti. Med njimi so: deležniki, ki so vključeni v izvajanje Nacionalne strategije za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Andragoški center Slovenije, splošne knjižnice, stanovska društva na področju branja in knjige, fakultete, založbe ter druge kulturne in izobraževalne ustanove, ki spodbujajo branje, in ustvarjalci s področja knjige. Nacionalni dan branja bo vključil različne ciljne skupine. K branju bodo vabljeni otroci, mladi in odrasli, v okviru družin in tudi v vzgojno-izobraževalnih zavodih, na fakultetah ter v okviru drugih ustanov na področju zdravja, družine, sociale in znanosti. Ob tem dnevu se bodo vsako leto zvrstili številni dogodki – od promocijskih in informativnih do strokovnih in znanstvenih.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.				

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II. a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II. b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II. c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7. b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Gradivo nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
-	
(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: V razpravo so bili vključeni: – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. – . Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte): Upoštevani so bili: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje: Poročilo je bilo dano Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Mag. Marko Rusjan državni sekretar po pooblastilu št. 1003-1012022-3340-13 z dne 31. 1. 2024 Priloge: - Priloga 1: Predlog sklepa - Priloga 2: Obrazložitev predloga sklepa - Priloga 3: Sklep o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji	

Priloga 1

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22 in 57/25 – ZF) je Vlada Republike Slovenije na ... redni seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Sklep o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Sklep o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji

Sklep prejmejo:

- ministrstva in vladne službe

Priloga 2

Obrazložitev

Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030 (v nadaljnjem besedilu: NSRBP) poudarja, da bralna pismenost omogoča in spodbuja osebnostni razvoj in socialno vključenost posameznika v skupnost ter učinkovit gospodarski razvoj, pozitivno pa prispeva tudi k hitrejšemu pridobivanju ali izpopolnjevanju poklicnih kompetenc. Njena pomembnost se tako kaže na vseh področjih družbenega življenja in delovanja. Uspešnost družbe in posameznika je močno odvisna od njegove bralne pismenosti, saj mu ta omogoča razumevanje informacij ter ga opolnomoči za kritično razmišljanje, samostojno sporočanje in izražanje svojih misli. V današnjem svetu sta bralna kultura in bralna pismenost temeljni orodji za delovanje družbe in posameznika. A bralne pismenosti ni mogoče doseči brez razvitih bralnih navad. Družba ima s svojimi vrednotami in normami močan vpliv na možnosti razvoja in uporabe bralnih kompetenc. Posebno mesto ima bralna kultura, ki se lahko kot odnos do knjige vzpostavi le skozi oblikovane bralne navade posameznika.

Z razglasitvijo nacionalnega dneva branja bo Republika Slovenija simbolno, vsebinsko in trajnostno utrjevala pomen branja kot temeljne vrednote naše družbe ter poudarila branje kot temeljno človekovo pravico, pogoj za demokratično družbo, socialno vključenost in trajnostni razvoj.

Razglasitev nacionalnega dneva branja bo dodatno prispevala k uresničevanju NSRBP, katere cilje je doseči raven bralne pismenosti, ki bo vsakemu posamezniku v Sloveniji omogočala kar najboljši razvoj sposobnosti za dejavno življenje in delo. Z vzpostavitvijo možnosti za učinkovit napredek na področju bralne pismenosti bo Republika Slovenija tako lažje dosegla gospodarski napredek, izvajala politiko trajnostnega razvoja in krepila socialno povezanost. Proces vseživljenjskega učenja je na nacionalni ravni mogoče učinkovito uresničevati le s stalnim razvojem kompetenc na področju bralne pismenosti v vseh starostnih skupinah prebivalstva. Strateški cilji strategije so vzpostavitev učinkovitega družbenega okvira za razvoj bralne pismenosti, spodbujanje bralne pismenosti posameznikov v različnih življenjskih obdobjih z različnimi vlogami in potrebami ter s tem omogočanje stalnega razvoja družbe in gospodarstva. Cilji vključujejo tudi povečanje dostopnosti knjig in drugega bralnega gradiva ter namenjanje večje pozornosti posameznim starostnim oziroma ciljnim skupinam v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema.

Z razglasitvijo nacionalnega dneva branja Republika Slovenija odgovarja tudi na skrb vzbujajoče izsledke raziskav o upadu bralne pismenosti in bralnih navad, ne le pri otrocih in mladih, temveč tudi pri odraslih. V zadnjih desetih letih izsledki mednarodnih in domačih raziskav na področju bralne pismenosti in branja kažejo, da je nujno sistemsko ukrepati na različnih ravneh in z različnimi ukrepi. Za krepitev bralne pismenosti vseh prebivalcev in obrnitev negativnega trenda njenega upada – ene od ključnih vseživljenjskih kompetenc – je pomembno krepiti zavedanje o pomenu branja v širši družbi ter spodbujati branje in razvoj bralnih navad.

Ugotovitve mednarodne raziskave bralne, matematične in naravoslovne pismenosti PISA 2022, pri kateri so sodelovali tudi 15-letni mladostniki iz slovenskih šol, so pokazali splošni upad bralne pismenosti med mladimi. Povprečni dosežek dijakov v Sloveniji pri bralni pismenosti je bil leta 2022 nižji kot leta 2018 in hkrati najnižji dosežek od leta 2006, ko se je Slovenija prvič vključila v raziskavo PISA. V Sloveniji 75 odstotkov dijakov dosega temeljno raven bralne pismenosti, medtem ko najvišjo raven bralne pismenosti dosegajo le štirje odstotki slovenskih srednješolcev.

Mednarodna raziskava bralne pismenosti PIRLS, ki poteka pod okriljem Mednarodnega združenja za vrednotenje izobraževalnih dosežkov že 20 let, prinaša primerjalne podatke o bralni pismenosti učencev v zgodnjem obdobju razvoja pismenosti. Slovenski učenci so pri zadnji izvedbi raziskave PIRLS leta 2021 v povprečju dosegli slabše rezultate kot leta 2016. Še zlasti pa zaskrbljenost vzbuja čedalje slabši odnos slovenskih otrok do branja – slovenski učenci so namreč v mednarodno primerjalno majhnem deležu (28 odstotkov) poročali, da zelo radi berejo. Delež učencev, ki izražajo veliko veselje do branja, je primerljiv z deležem staršev v Sloveniji, ki prav tako v majhnem deležu (26 odstotkov) poročajo o veselju do branja.

V raziskavi *Knjiga in bralci VII: Bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji v letu 2024* avtorji ugotavljajo, da se glede na intenzivnost branja zmanjšuje število bralcev. Raziskava razkriva skrb vzbujajoči trend bralnih navad v Sloveniji. Čeprav več ljudi trdi, da berejo, to počnejo manj intenzivno, kot so raziskovalci ugotavljali

pri prejšnjih izvedbah te raziskave. Statistika je zgovorna: le še 13 odstotkov prebivalcev Slovenije na leto prebere več kot deset knjig v slovenščini, kar 67 odstotkov pa jih prebere manj kot tri knjige na leto. Povprečno število prebranih knjig se je v zadnjem desetletju občutno zmanjšalo. Danes Slovenci preberejo približno osem knjig na bralca oziroma pet knjig na prebivalca letno – tri manj kot pred desetimi leti. Najbolj pa skrbi 44-odstotni upad deleža tistih, ki letno preberejo več kot 20 knjig.

V nedavno končani raziskavi Bralni vzori: bralne navade strokovnih delavcev v vrtcih, šolah in knjižnicah (2025) so raziskovalci proučevali vrednotenje pomena in vloge branja ter razvitost bralnih navad med strokovnimi delavci v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, med visokošolskimi učitelji pedagoških in filozofskih fakultet ter med knjižničarji v splošnih knjižnicah. Ti strokovni delavci so odgovorni za spodbujanje bralne pismenosti ter gradnjo bralne kulture pri otrocih, mladih in odraslih. V raziskavi so ugotovili, da je branje knjig priljubljena dejavnost zlasti med knjižničarji, saj izsledki o pogostnosti branja kažejo, da prav knjižničarji na tedenski ravni največ časa namenijo branju knjig. Več berejo tudi visokošolski učitelji. Veliko pomembnost branju pripisujejo knjižničarji, visokošolski učitelji, vodstvo knjižnic ter vodstvo vrtcev in šol, ki vsi izkazujejo tudi velik interes za branje. Zaskrbljenost pa vzbuja podatek, da se skoraj četrtini srednješolskih učiteljev, vzgojiteljev in pomočnikom vzgojiteljev ter študentov branje ne zdi pomembno, preseneča tudi majhno zanimanje za branje pri vseh navedenih, prav tako pri osnovnošolskih učiteljih. Raziskava prinaša poglobljena spoznanja, da je treba strokovne delavce v vzgojno-izobraževalnih zavodih in knjižnicah, ki so ključni bralni vzori za otroke, mlade in odrasle, intenzivneje spodbujati k branju, krepiti njihovo zavedanje o pomenu bralne pismenosti ter jih opolnomočiti za razvijanje bralnih navad otrok, mladih in odraslih. Med priporočili raziskave raziskovalci posebej poudarjajo pomen promocije branja v strokovni in širši javnosti.

Vsako leto 5. marca zaznamujemo tudi rojstvo dr. Mance Košir, intelektualke, publicistke, literarne ustvarjalke in ambasadorke branja, ki je s svojim življenjem in delom celostno utelešala pomen branja v sodobni družbi.

Pri zaznamovanju nacionalnega dneva branja bodo vsako leto vključeni različni deležniki na področju bralne kulture in bralne pismenosti. Med njimi so tisti, ki sodelujejo pri izvajanju NSRBP, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Andragoški center Slovenije, splošne knjižnice, stanovska društva na področju branja in knjige, fakultete, založbe ter druge kulturne in izobraževalne ustanove, ki posebno skrb namenjajo spodbujanju branja, pa tudi ustvarjalci na področju knjige. Nacionalni dan branja bo vključeval različne ciljne skupine. K branju bodo vabljeni otroci, mladi in odrasli, tako v okviru družin kot v vzgojno-izobraževalnih zavodih, na fakultetah ter v okviru drugih ustanov na področju zdravja, družine, sociale in znanosti, ki različne ciljne skupine nagovarjajo k vseživljenjskemu branju in učenju. Ob tem dnevu se bodo vsako leto zvrstili številni dogodki – od promocijskih in informativnih do strokovnih in znanstvenih, ki bodo spodbujali branje ter v strokovni in širši javnosti širili vedenje o pomenu branja za posameznika in družbo kot celoto.

Priloga 3

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22 in in 57/25 – ZF) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne pod točko sprejela naslednji

SKLEP

o razglasitvi 5. marca za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji

I

Vlada Republike Slovenije razglša 5. marec za nacionalni dan branja v Republiki Sloveniji.

II

Sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA 2026-3340-0001

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik